

A zenei nevelés megítélése általános iskolás tanulók körében

Pintér Tünde Kornélia

Kulcsszavak: zenei nevelés, tantárgyi attitúd, zenehallgatás, hangszerjáték, megítélés

Absztrakt

Az utóbbi évtizedekben számos hazai és nemzetközi tanulmány számolt be a tanulók énekzenéhez fűződő negatív attitűdjéről (Janurik, 2007, 2008, 2009a, 2009b; L. Nagy, 2003; Mizener, 1994). Míg a külföldi – különösen az angol anyanyelvű – országok elsősorban a zenei lemorzsolódás problémájával (Lehman, 1985; Sloboda, 2001), addig hazánk az énekzene órák színvonalának és kedveltségének negatív visszajelzéseivel küzdenek (Gönczy, 1992, 1993, 2008 2009; S. Szabó, 2007; Szőnyi, 2010). Valamennyi hazai és nemzetközi tanulmány kimutatta, hogy az ének-zene az iskolai tantárgyak rendszerében az egyik legkevésbé kedvelt tantárgyak közé sorolható (Ross, 1992, 1995; Ross & Kamba; 1997; Stavrou; 2006; Csíkos; 2012).

Jelen tanulmány célja, hogy megvizsgálja milyen az iskolai és iskolán kívüli zenei nevelés megítélése a tanulók körében. A vizsgálatban 500 általános iskolás tanuló zenetanuláshoz, zenehallgatáshoz és az iskolai ének-zene órákhoz fűződő attitűdjét vizsgáltuk. A kutatásban résztvevő tanulók egy része zenetagozatos, más része általános tantervű osztályba járó tanuló volt.

A kutatás eredményei összhangban állnak az előzetes tantárgyi attitűdvizsgálatok következtetéseivel. Az eredmények alátámasztották, hogy az ének-zene továbbra is az egyik legkevésbé kedvelt iskolai tantárgy. Bár az első évfolyamos tanulók pozitív zenei attitűddel kezdik az iskolát, azonban már a második osztálytól kezdve drasztikus csökkenés figyelhető meg a tanulók ének-zenéhez fűződő attitűdjében, amely a felső tagozatba lépést követően tovább erősödik. A vizsgálatban a lányok pozitívabb zenei attitűdöt és érdeklődést mutatnak az ének-zene órák és a hangszertanulás iránt, mint a fiúk (Levene-féle F-próba = 1,05; $p = 0,305$; $t(493) = 5,18$; $p < 0,001$). Ennek ellenére a legtöbb tanuló az órák monotonitásáról számol be, helytelenítve az oktatás minőségét.

A különböző zenei stílusok iránti attitűdvizsgálat kimutatta, hogy bár a zenetagozatos tanulók szignifikánsan jobban kedvelik a népzene és a komolyzene, mint az általános tantervű tanulók, ugyanakkor a zenei stílusok összesített vizsgálata alapján a legtöbb tanuló az operett és az opera mellett az énekórákon tanult népzene tartja a legkevésbé kedvelt zenei stílusnak, míg fokozott érdeklődést mutatnak a filmzene, a pop és a rock zenei stílusok iránt.

A jelen kutatás eredményei összefoglalva kijelenthető, hogy a zenetanulás negatív megítéléseért felelős okok feltárására további kutatásokra van szükség.

Szakirodalom

Csíkos Csaba (2012): Melyik a kedvenc tantárgyad? Tantárgyi attitűdök vizsgálata a nyíltvégű írásbeli kikérdezés módszerével. *Iskolakultúra*, 2012. 1. sz. 3–13.

Gönczy László (1992): Kodály zenepedagógiai öröksége a '90-es években. *Muzsika*, 1992. 3. sz. 6.

Gönczy László (1993): Szembenézni a tényekkel. *Muzsika*, 1993. 3. sz. 47–48.

Gönczy László (2008): Kodály országa – az eltékozolt lehetőségek országa. *Parlando*, 2008. 2. sz. 28–31.

Gönczy László (2009): Kodály-koncepció: a megértés és alkalmazás nehézségei Magyarországon. *Magyar Pedagógia*, 2009. 109. 2. sz. 169–185.

Janurik Márta (2007): Áramlatélmény az iskolai ének-zeneórákon. *Magyar Pedagógia*, 2007. 107. 4. sz. 295–320.

- Janurik Márta (2008): Betöltik-e szerepüket az ének-zeneórák a mai oktatásban? *Iskolakultúra*, 2008. 9-10. sz. 107–117.
- Janurik Márta (2009): Hogyan viszonyulnak az általános és középiskolás tanulók a klasszikus zenéhez? *Új Pedagógiai Szemle*, 2009. 7. sz. 47–64.
- Janurik Márta, Pethő Villó (2009): Flow élmény az énekórán: a többségi és a Waldorf-iskolák összehasonlító elemzése. *Magyar Pedagógia*, 2009. 3. sz. 193–226.
- L. Nagy Katalin (2003): Az ének-zene tantárgy helyzete egy kérdőíves felmérés tükrében. 2017. 03. 06-i megtekintés, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, <http://ofi.hu/az-enek-zene-tantargy-helyzete-egy-kerdoives-felmeres-tukreben>
- Lehman, P. (1985): How are we doing? *Music Educators Journal*, 1985. 72. 3. sz., 79–80.
- Mizener, C. P. (1993): Attitudes of children toward singing and choir participation and assessed singing skill. *Journal of Research in Music Education*, 1993. 41. 3. sz., 233–245.
- S. Szabó Márta (2007): A kodályi eszmék 21. századi állapotáról. *Parlando*, 2007. 6. sz. 8.
- Sloboda, J. (2001): Emotion, functionality and the everyday experience of music: Where does music education fit? *Music Education Research*, 2001. 3. 2. sz., 243–253.
- Sloboda, J. (2001): Emotion, functionality and the everyday experience of music: Where does music education fit? *Music Education Research*, 2001. 3. 2. sz., 243–253.
- Stavrou, N. E. (2006): The music curriculum as ‘received’ by children: Evidence from Cyprus primary schools. *British Journal of Music Education*, 2006. 23. 2. sz. 187–204.
- Szabó Helga (1980): Torzulások a kodályi zenei nevelés általános iskolai alkalmazásában. *Muzsika*, 1980. 2. sz. 1.
- Szőnyi Erzsébet (2010): Zenepedagógiánk jelene és jövője. *Muzsika*, 2010. 53. 6. sz. 11–13.